

W. Kamiński, S. Garlicki

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 9/3(87), 49-50

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

PYTANIE:

Komu przysługuje roszczenie o wypłatę zaległego zasiłku chorobowego należnego zmarłemu pracownikowi?

Administracja ubezpieczeniowa jest zdania, że roszczenie to przysługuje osobom wymienionym w art. 108 ust. 2 lub w art. 112 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z 1933 r., nie umie jednak bliżej uzasadnić tego poglądu.

Osobiście uważam, że roszczenie, o którym mowa, przysługuje spadkobiercom zmarłego pracownika.

Zaległy zasiłek chorobowy (namiastka wynagrodzenia za pracę) wchodzi moim zdaniem w skład spadku po zmarłym pracowniku. Nie zachodzi wyjątek od ogólnych reguł dziedziczenia (art. 1 § 2 zd. 2 pr. spadk. lub art. 922 § 2 k.c.), gdyż brak jest przepisu, który by określał osoby uprawnione do żądania wypłaty zaległego zasiłku chorobowego. Przepisem takim nie jest art. 108 ust. 2 ust. z 1933 r., skoro dotyczy on zasiłku pogrzebowego, a nie chorobowego. Nie ma tu też zastosowania art. 112 ust. 2, skoro wskazuje on tylko osoby uprawnione do świadczeń wymienionych w art. 110, ten ostatni zaś przepis dotyczy zupełnie innych zagadnień, a zaległymi zasiłkami chorobowymi w ogóle się nie zajmuje.

adv. W. Kamiński

ODPOWIEDZ:

Uprawnienia do świadczeń po zmarłym pracowniku regulowały 2 przepisy ustawy z dn. 28.III.1933 r. o ubezp. społ. (Dz. U. Nr 51, poz. 396): art. 108 tej ustawy normował uprawnienia do otrzymania zasiłku pogrzebowego, a art. 182 normował uprawnienia do nie zrealizowanych świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia wypadkowego i ubezpieczenia emerytalnego robotniczego. W ubezpieczeniu emerytalnym pracowników umysłowych normował to zagadnienie art. 126 rozp. Prez. Rz. z dn. 24.XI.1927 r. (Dz. U. Nr 106, poz. 111).

Z chwilą wejścia w życie dekretu z dn. 25.VI.1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97) przepisy dotyczące świadczeń rentowych, a więc m.in. art. 182 ustawy o ubezp. społ. z 28.III.1933 r. oraz art. 126 rozp. Prez. Rz. z 24.XI.1927 r., utraciły moc obowiązującą, tak że w zakresie świadczeń unormowanych tym dekretem omawiane zagadnienie reguluje art. 22 dekretu, który wprowadza szczególny krąg osób uprawnionych do otrzymania świadczeń rentowych przypadających zmarłemu pracownikowi. Przepis powyższy, jako przepis szczególny, wyłączył stosowanie przepisów prawa spadkowego.

W stosunku zaś do zasiłków z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa (art. 95 ustawy o ubezp. społ.) brak jakiegokolwiek przepisu szczególnego, który by normował uprawnienia do otrzymania po śmierci ubezpieczonego przypadających mu, a nie zrealizowanych przez niego zasiłków.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w wydanej w 1958 r. instrukcji dla zakładów pracy w przedmiocie zasiłków z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa (instrukcję tę otrzymały w swoim czasie zakłady pracy) w punkcie 54 na str.

26 unormował to zagadnienie tak, jak to czynił dla świadczeń rentowych uchylony art. 182 ustawy o ubez. społ. Zgodnie z tą instrukcją, w razie śmierci uprawnionego do świadczeń pieniężnych nie zrealizowane jego prawa, które nie ustały przez przedawnienie, przechodzą na pozostałego przy życiu małżonka, a jeżeli ten nie żyje, to na dzieci, w razie zaś ich braku — kolejno: na wnuków, którzy pozostawali na wyłącznym utrzymaniu zmarłego, na rodziców, na dziadków, na wnuków, którzy nie pozostawali na wyłącznym utrzymaniu zmarłego, wreszcie na rodzeństwo.

Instrukcja ta jest jedynie poleceniem odpowiedniego postępowania, wydanym przez ZUS podległym sobie placówkom, nie ma ona natomiast charakteru normy prawnej i nie może być uznana za wiążącą osoby trzecie.

Trzeba stwierdzić, że powyższe postanowienie instrukcji nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach.

Stosowanie przez analogię przepisów dotyczących świadczeń rentowych czy zasiłków pogrzebowych nie wydaje się słuszne, skoro nie zachodzi potrzeba analogii, w braku bowiem normy szczególnej nie powstaje żadna luka w przepisach, gdyż wypełniają ją przepisy prawa cywilnego. Wprawdzie prawo do zasiłku chorobowego jest prawem osobistym i wygasa ze śmiercią uprawnionego, co wynika z istoty tego prawa, jednakże odmiennie przedstawia się uprawnienie do zasiłków należnych ubezpieczonemu za jego życie i przez niego nie zrealizowanych. To uprawnienie stanowi wartość majątkową i przechodzi ze śmiercią uprawnionego — w braku przepisów szczególnych — na jego spadkobierców zgodnie z art. 922 k.c.

Podobnie rzecz się przedstawia z prawem pracownika do urlopu. Prawo to ma charakter osobisty i nie wchodzi do spadku. Jeżeli jednak pracownikowi już przed jego śmiercią przypadło świadczenie pieniężne z tytułu nie wykorzystanego urlopu (ekwiwalent), to takie świadczenie jako wartość majątkowa wchodzi do spadku (orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 8.I.1955 r. I CR 2104/51, OSN 65/56).

Sądzę więc, że można skutecznie bronić poglądu przedstawionego w sformułowanym pytaniu.

adw. S. Garlicki

NACZELNA RADA ADWOKACKA

A. Uchwały Prezydium NRA

1. PROTEST PRZECIWKO PRZEDAWNNIENIU ŚCIGANIA HITLEROWSKICH ZBRODNIARZY WOJENNYCH

(uchwała Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 25.II.1965 r.)

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej w imieniu całej adwokatury polskiej zdecydowanie protestuje przeciwko przedawnieniu z dniem 8.V.1965 r. ścigania zbrodniarzy hitlerowskich w NRF.

Adwokatura — podobnie jak cały naród polski — poniosła szczególnie dotkliwe straty w wyniku działalności hitlerowskich zbrodniarzy. Nigdy nie zapomnimy tego, czym były hitlerowskie sądy specjalne, obozy koncentracyjne, masowe egzekucje i inne formy eksterminacji ludności